

at de formedelst fiendernes indfald og grødens misvekst, som udi neste følgende aar, efter fienderne var uddragen, deris korn af storm og uvejrlig blev fordærvet, item fiskeriet ogsaa i disse aaringer er afslagen, er kommen vdi stor armod, saa de icke formaar samme rest at vdlegge, hvorføre de ydmygeligen for Guds skyldt vor bigierendes, att samme reste motte dennem efterlades efter den forordning, Comesarer i *holsted Bro* gjorde, den tid de der deres Leylighed overveiet.«

H. K. Kristensen.

—o—

En herredsvide i brug

Viderne eller »de gamle landsbylove«, som de ofte kaldes, kunne undertiden — som vist i forrige årbog s. 299 — gælde noget ganske andet end en landsby.

Noget særligt var herredsviden. Den gjaldt under bøndernes hoveri i Riberhus enge. Egnens kronbønder i vid omkreds, altså fra flere herreder, måtte her stille og gøre hovarbejde. Navnet herredsvide må vel antyde, at kronbønderne fra hvert herred eller birk har dannet en arbejdsgruppe for sig.

Herredsvidens brug fremgår bl. a. af følgende retssag fra Kærgård birks tingbog for 25. aug. 1615. Lensmandens delefoged Hans Hansen i Kærgård havde »dele og tiltale til Hans Frandsen i Mosevrå, [Oksby sogn], for han ikke i år havde gjort ret i Riberhus enge med riven. Så mødte Hans Frandsen og berettede, at han havde lejet for sig, og hans rive at have været på engen en dag, de ikke skulle have kørt tidligt nok [til arbejdspladsen].« Og i den sag stillede Hans Frandsen sig i lensmanden Albert Skeels minde, »hvis hans ulempe derudi kunde fin-

des.« Mikkell Jensen vidnede, »at nu i høst på Ribereng var Hans Frandsen i Mosevrå hans to rivere i Ribe enge at hive hø, da viste Hans Hansen dem hjem igen, for at de kom ikke tidligt nok.«

Men delefogden var ikke fornøjet med mulkten til lensmanden alene. Han ville have Hans Frandsen yderligere straffet. Viderne har nemlig ofte til lige en bestemmelse om, at der foruden bøden til herskabet skal bødes en tønde øl til granderne. Derfor trådte delefogden atter frem og havde »fjerde ting til Hans Frandsen for 13 mark for to tønner øl efter herredsvide, for hans rive ikke havde fuldgjort i Riberhus enge. Så mødte Hans Frandsen og bød sig i rette og beret[tede], at han for den sag har stillet sig i erlig og velbyrdig Albert Skeels minde og mente, han [Hans Hansen] burde at bevise med herreds vide, om han var falden til andre end hans husbond Albert Skeel. Og han blev quit funden for de dele, efterdi ikke sligt med herreds vide bevises«. — Delefogden har altså ikke læst herredsvidens bestemmelser helt rigtig.

H. K. Kristensen.

—o—

Præsten hr. Christen Simonsens Vardes ægteskab

Der har været forskellige meninger om, hvem præsten Christen Simonsen Varde var gift med. Han var præst i Lunde-Ovtrup fra 25. sept. 1676 til sin død den 2. febr. 1684 og er født i Varde som søn af glarmester Simon Christensen.

Omkring 1850 skriver daværende sognepræst M. P. Theisen i Lunde liber daticus, at hr. Chr. Simonsen Vardes hustru var *Birgitta Christensdatter Høst*.